

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

23. De mendicantium ordinibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Caput XXIII.

De Mendicantium Ordinibus.

PRIMO queritur, Quinam in iure Canonico Mendicantium Ordines intelligantur? Respondeo, eos intelligi, quorum Cœnobijis ex regula, vel constitutionibus nequaquam est permittum fundos, prædia, possessiones, annuos redditus, quæ omnia dicuntur bona stabilia, seu immobilia, communiter possidere, sed eorum Religiosi, ex elemosynis sibi datis, vel osiatim quaeritis, victum, & alimenta comparant. Glossa in ca. Ex eo, verb. mendicantes, de excess. p. elat. in 6. Mendicantes, ait, dicuntur ij, quibus victum tribuit incerta mendicatas: & qui redditus, aut possessiones ex regula, vel constitutionibus habere non possunt, ex cap. 1. de religiof. domibus, in 6. Sic etiam Glossa in cap. quorundam, de elect. in 6. verb. Mendicantes. Quo fit, ut duo sint Ordinum genera Mendicantium: aut enim sunt Mendicantes ex Regula: aut ex Constitutionibus Romani Pontificis auctoritate approbatis. Mendicantes non ex Regula, sed ex Constitutionibus, sunt Dominicani, Augustiniani, Carmelitani: nam hi potestati sub Regula S. Basilij viuunt, illi verò sub Regula B. Augustini; sed tum Basilij, tum Augustini Regula, liberè permittit, fundos, prædia, & stabilia bona communiter habere. Ipsi tamen Dominicani Constitutiones ediderunt, quibus possessiones, & bona immobilia etiam communiter repudiarent: & se ipsi, quæ ante iam acceperant, penitus abdicarent; & proinde non ex Regula, sed ex Constitutionibus mendicatio cibo viuunt. In primo Capitulo, ut referunt eorum annales, Generali sub B. Dominico Bononiæ coacto anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo B. Dominicus, similiter, ac ceteri omnes Patres in Cœuentum generalem conuocati omnia bona immobilia, quæ vsque ad illud tempus in commune possederunt, abiecerunt; ac ne ultra in posterum haberent, Constitutione posita sanxerunt. Quæ quidem Constitutio postea in alio Generali Conuentu Parisijs coacto, anno millesimo ducentesimo vigesimo octauo confirmata fuit. Augustiniani, & Carmelitani, testibus Lapo, allegat. 46. & Angel. consil. 12. consuetudine tantum in Ecclesia approbata inter Mendicantes censentur. Verius tamen existimo, eos esse ex suis Constitutionibus Mendicantes. At verò Franciscani, qui vulgò Observantes, vel Cappucini vocantur, sunt ex Regula Mendicantes: nam Sancti Francisci Regula prohibet fundos, prædia, possessiones, annuos prouetus, & quælibet alia bona immobilia communiter possidere.

Ex his perspicue intelligitur, non esse Ordines Mendicantes, eos, qui tametsi pane mendicato viuunt, sed ex Regula, & Constitutionibus bona immobilia in commune habere queunt. Rursus verò Ordines Mendicantes sunt, qui quamuis ex privilegio stabilia bona communiter possideant, ex Regula tamen, vel Constitutionibus ea habere nequeunt: nam eo ipso, quod vni privilegio tollitur, non aufertur, & aliud, ut dicitur in l. Si domus, ff. De seruitutibus urbanorum prædiorum, & cap. Ex taurum, De auctoritat. & vsu pallij.

Secundo queritur, Quot sint Ordines Mendicantes? Respondeo, in iure communi quatuor

nominari. Nam cap. Religionum, De religiof. domibus, in 6. s. Sanè, numerantur Prædicatorum, Minorum, Augustinianorum, & Carmelitanorum Ordines. Et similiter in Constitutione Pij Quinti, quæ incipit, Romanus, recensentur quatuor Ordines, nimirum Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum. Iure nouo alij Mendicantes Ordines sunt Romani Pontificis auctoritate approbati: nam Pius Quintus in quadam Constitutione, cuius initium est, Apostolica, declarat, Ordinem Minorum S. Francisci ex Paula oppido Calabria oriundi inter Ordines Mendicantium verè comprehendi, & eorum privilegijs gaudere: & in alia, cuius initium est, Romanus, definit, Congregatione Fratrum S. Hieronymi, qui Iesuati vocantur, verè inter Medicantium Ordines esse, & contineri, ac eorum privilegijs potiri: & in illa, quæ primo loco nominatur, cuius quoque initium dixi esse, Romanus. Postquam cõmemorauit quatuor Ordines Mendicantium, Sancti Dominici, videlicet, S. Francisci, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, subiecit hæc verba: Et quos etiam recenseri volumus, Seruorum B. Mariæ. Quorum Ordinem declarat verè inter Mendicantium Ordines comprehendi. Aliam similiter Constitutionem edidit, qua declarauit Ordinem Societatis Iesu inter Mendicantium Ordines connumerari debere.

Tertio queritur, Qualis Ordo sit inter quatuor Mendicantes Religiones iure communi antiquo approbatas, quænam scilicet præcedat alteram in publicis disputationibus, concionibus, supplicationibus, & alijs huius generis actionibus. De qua re innumeræ, testibus Felino, & Cassaneo fuerunt hæcenus disputationes, dum alij vnum Ordinem alteri præferunt ratione institutionis, alij verò ratione Pontificiæ approbationis. Respondeo, iure communi inter eas talem ordinem seruari, quali in ipso iure Canonico nominantur. Nam in testamentis, legatis, fideicommissis ordo scripturæ seruandus, & sequendus est. l. Quosies ff. De usufructu. & l. Generaliter. §. Si quis ergo. ff. De fideicommissis. liber. & Glossa ibidem. Et annotauit Glossa, cap. Cum dilecta, verbo, Transponentes, de rescrip. Scripturæ ordinem esse seruandum in rescriptis principum: ergo scripturæ ordinem sequi debemus in iure positum, quoniam sicut ordo verborum in legatis, fideicommissis, & testamentis testatoris indicat voluntatem, sic in rescriptis principum, & legibus, ac constitutionibus ostendit voluntatem legislatoris, & principis. Sic Archidiaconus Ioan. Andreas, capit. 1. de deci. in 6. Felinus in rubric. de maioribus. & obediens. Porro in cap. Religionum, paulò antecitato memorantur primo loco Prædicatores; secundo, Minores; tertio, Augustiniani Eremitæ; postremo, Carmelitani. Et quoties in iure Canonico, ut annotauit Glossa, Prædicatores, & Minores simul ponuntur, primi nominantur Prædicatores, vel in cap. Constitutionem, De regularibus in 6. & cap. Nimis praua, De excessibus Prælatorum, cap. Inijs, de Priuileg. cap. Quorundam, De elect. in 6. cap. Cum ex eo De excessibus Prælat. in 6. c. Religionum, De religiof. domib. in 6. & Clemens Dudum, De sepulch.

QUÆRES, An quatuor huiuscemodi Religiones eo Ordine sint institutæ, & fundatæ, quo in iure Canonico referuntur, & nominantur.

Call. in Catal. Glorie mundi, part. 4. confid. 71. scribit inter Mendicantes præferri debere Carmelitanos, quia eorum institutio fuit cæteris ordinibus antiquior. *Glossa in cap. Quorundam, De elect. in 6. verb. Mendicantes.* Præponit omnibus Prædicatores Dominicanos. Sic Ioan. Andr. Archidiaconus & Felinus *locis citatis.* Respondeo, eas Religiones non eo ordine, quo in iure communi numerantur, institutas fuisse. Nam in *cap. Religionum, §. Sanè, De religio. domibus in 6.* aperte dicitur Ordines Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum ante Generale Concilium Lateranense sub Innocentio Tertio coadum institutos fuisse, cum tamen Dominicanorum, & Franciscanorum Ordines, aut post illud Concilium, aut saltem sub id temporis fuerint constituti. **DUBITABIS**, unde factum sit, ut in iure Canonico is Ordo, quem superius assignauimus, in nominandis Religionibus obseruetur? Respondeo, hac in re Pontificiæ, & Apostolicæ approbationis, quæ illæ obtinere, potius, quam earum institutionis habitam esse rationem. Dominicanorum enim Ordinem Honorius Tertius initio sui Pontificatus scripto publico confirmauit, anno Domini millesimo ducentesimo decimo sexto. Deinde verò anno millesimo ducentesimo vigesimo tertio S. Franciscus ab eodem Pontifice sui Ordinis approbationem scripto solemniter impetrauit, quam tamen ante S. Dominicum, Innocentij Tertij beneficio obtinuerat anno salutis millesimo ducentesimo decimo. Sed quia eam confirmationem viuò tantum Pontificis oraculo, non scripto diplomate acceperat: ideo Dominicani instituti familia prior in iure Canonico recensetur, ac nominatur. Postea ab Alexandro Quarto Eremitarum S. Augustini Ordo solemniter scripto traditam approbationem impetrauit. Tandem ab Honorio Quarto Carmelitarum Ordo longè ante institutus, publicè est confirmatus, ut statim dicemus.

Quarto quæritur, Cur ex eo vnus Mendicantium Ordo antecedit alterum, quod fuerit prius solemniter, & publico scripto, aut diplomate Romani Pontificis approbatus, & non quod fuerit primum institutus. Respondeo, approbationis rationem haberi potius, quam institutionis. Etenim in *cap. Religionum*, sæpè citato perspicuè traditur institutionem Augustinianam, & Carmelitanam familiæ ante Generale Concilium Lateranense fuisse, & tamen prius Prædicatorij, & Franciscani Ordines ibi numerantur. Quo fit, ut in toto libro Decretalium iussu Gregorij Noni collecto, solummodo referantur duo Ordines Mendicantium, Prædicatorum scilicet, & Minorum, *cap. Nimis, De excessib. Prælat. & cap. In his, De Priuileg.* Per ea enim tempora, nondum auctoritate Pontificiæ, & publico scripto Augustinianorum, & Carmelitarum Ordines confirmati fuerant, quamuis multo ante instituti erant, etiam Episcoporum auctoritate, & ipso etiam vfu, & more in multis orbis terrarum partibus approbati. Sed priuata Episcoporum approbatio, aut etiam priuatarum Ecclesiarum consuetudo non dat, aut dare potest formulam, vel ordinem religionis in vniuersum seruandum ab omnibus, nisi publica, & sollemnis Romani Pontificis auctoritas accesserit, qua ea religionis formula, & ordo approbetur, & gene-

ratim omnibus proponatur. Institutio igitur, nisi simul accedat Romani Pontificis publica, & sollemnis approbatio, non constituit ordinem inter Religiones: quoniam cum instituitur Religio, nisi Romani Pontificis auctoritate confirmetur, non obtinet approbationem in toto terrarum orbe, sed tantum in ijs locis, in quibus vfu approbatur. Porro in *libr. 6. Decretalium Bonifacij Octauij auctoritate collecto*, fit mentio Prædicatorum, Minorum, aliorumque Mendicantium Ordinum generatim, non speciatim, *cap. Constitutionem, De Regularib. & cap. Cum ex eo, De excessib. Prælatorum.* Sed in *cap. Quorundam, De elect.* expressim, & speciatim memorantur tres Ordines Mendicantium, videlicet Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum S. Augustini, *& cap. Religionum, §. Sanè, De Religio. domibus in 6.* recensentur quatuor Ordines expressim, quoniam Carmelitani adduntur: nam iam ante Bonifacium Octauum, ab Alexandro Quarto, & Honorio Quarto, Eremitæ S. Augustini, atque Carmelitani suorum Ordinum approbationem firmam, & generalem, publico, & sollemni scripto confirmatam impetrauerant, ut supra commemorauimus.

Quinto quæritur, Quando primum quatuor Ordines Mendicantium fuerint instituti, & quando publica Romani Pontificis auctoritate approbati? Nam Augustiniani contendunt se omnium Mendicantium primos esse, & ratione institutionis, & ratione approbationis: eo quod legamus multa eorum Cenobia antiquissima. Pari ratione Carmelitani se omnium primos faciunt, & origine, ac institutione, & approbatione Pontificiæ. Respondeo, De Prædicatorijs quidem, ac Franciscanæ familijs illud certo constare, utramque Innocentij Tertij, & Concilij Lateranensis tempore institutam fuisse, quamuis Dominicana ab Honorio Tertio anno Domini millesimo ducentesimo decimo sexto, Pontificiam approbationem, publico, & sollemni scripto impetrauerit, & Franciscana quoque Familia ab eodem Pontifice anno millesimo ducentesimo vigesimo tertio.

De Augustinianorum, & Carmelitarum Ordinibus maior est controuersia. Namque Augustiniani Ordinem suum in B. Augustinum, ut in primum institutorem, ac parentem referre contendunt, testanturque Eremitas (quorum ille, secundum ipsos, caput exitit) sæuente Wandalorum perfidia, ac immanitate, & Monasterijs per Africam, partim igne exustis, partim ferro vastatis, in Italiam commigrasse, & in ea primum, deinde verò in Gallia, Germania, Hispania, & Anglia sparsim domicilia extruxisse, in quibus ritè, ac sanctè usque ad Innocentij III. tempora vivere: Hic enim Pontifex, ut patet ex *libr. 2. epistoliarum eius.* Vlyssiponensi, & Combricensi Episcopis scripsit, præcipiens, ut cogèrent sceminam quandam habitum Ordinis S. Augustini resumere; quippe, quæ in manibus vnus ex illo Ordine Eremitæ, votum Castitatis emiserat. Idem quoque Pontifex *libr. 1. Epistoliarum*, Priori cuidam S. Augustini imperat, ut declaret excommunicatum Archiepiscopum Cantuariensem, eo quod Priorem quandam Augustiniani item Ordinis post appellationem ad Apostolicam Sedem, excommuni-

cacioni

cationi subiecerat. Ex vetustissimis item, & certissimis ipsius Ordinis monumentis apparet, eius nonnulla Cœnobita ante Innocentium Tertium fuisse fundata, ut Londinense in Anglia anno millesimo quinquagesimo nono: in Hispana Burgenſe anno millesimo centesimo quadragesimo nono, & Salmanticenſe, anno millesimo ducentesimo secundo, Colonienſe in Germania, anno millesimo centesimo sexagesimo quinto. Inchoatum itaque Ordinem ab Augustino, & penè collabentē restituit in provincijs Frans Alpes Guilielmus Dux Aquitanie, & in Italia Ioannes cognomento Bonus.

Alijs autem similis vero videtur, Eremitas ante Augustinum in Aegypto, Palæstina, Syria, Thebaide, Antonio, Hilarione, Macharjo, Pachomio, Magistris, ac Ducibus esse institutos, nec forsitan B. Augustinum Eremitam fuisse, sed in Africæ Eremitas salutaribus monitis, consilijs, doctrina, & præceptis imbuisse. Sic enim S. Martinus Turonensis Episcopus in Gallia, Simplicianus Mediolani, Basilii in Cappadocia, Monachis vivendi formulam tradiderunt, & aliqua eorum Cœnobita non parum auctoritate sua, prudentia, consilio, & præsidio sustentarunt. Post Augustinum verò per Occidentem sparsi Eremitæ vixerunt, non vnum quidem in ordinem redacti, nec vno nomine vocati, nec eodem vestitus genere vsi, nec eisdem Constitutionibus adstricti, nec vni capiti subiecti. Guilielmi sane Aquitanie olim Ducis, & Pictaviensium Comitibus ad Eremiticam vitam conuersi opera, & imitatione Trans Alpes in Germania, Gallia, Lilyrico, & Hispania aliquot Eremitarum domicilia constituta fuisse perhibentur. Vnde & Guilielmitæ appellari cœperunt; & in Italia cuiusdam Ioannis (ut diximus) cognomento Boni Eremitæ, studio, & pietate sunt etiam extracta, & fundata nonnulla Cœnobita: ac tandem Alexander Quartus omnes Eremitas diuersorum Ordinum per Occidentem dispersos; (quorum alij Guilielmitæ, alij Fratres Ioannis Boni, alij Fratres vulgò de Pœnitentia Iesu Christi, alij alijs nominibus dicebantur) in vnum ordinem cœgit, & restrinxit, præcipiens omnibus, ut vnam S. Augustini Regulam profiterentur; & eodem nomine vocati, eisdemque Constitutionibus deuincti, ac eodem amictus genere vsi, vni totius Ordinis Priori Generali parerent. Nam Innocentius Quartus, qui Alexandrum Quartum præcesserat, ut testantur ipsi Annales Augustiniani, & Anton. part. 3. tit. 24. cap. 14. §. 3. animaduertentes Prædicatorum, & Minorum Familias in dies amplius auferri, & vberriores in Ecclesia Dei fructus proferre; Eremitas verò, quorum multæ adhuc Familiæ extabant, sibi solis prodesse, non alijs, de creuerat eos omnes Eremitas in vnum veluti gregem, & corpus redigere, ut more Prædicatorum & Minorum, cibo mendicato viuerent, ad Populum conciones haberent, pœnitentium confessiones exciperent, & cæteras Ecclesiæ functiones obirent: quod tamen bonus ille Pontifex morte è viuis ereptus, ad exitum perducere nequiuit. Anno igitur millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto auctoritate Alexandri Quarti conuocatis multorum Cœnobiorum Eremitis,

communi omnium consensu creatus est primus totius Ord. Eremitici Prior Generalis Lanfrancus Septulanus Mediolanensis: tuncque erasis omnibus alijs Eremitarum Congregationū nominibus supra commemoratis, vna illa duntaxat appellatione vocari cœperunt, videlicet, Eremitæ S. Augustini, eo quòd eius Regulam professi, amictum etiam, & cingulum, quo etiam nunc vtuntur, delegerunt. Atque ita, ut B. Antoninus scriptum reliquit loco citato, vnus è multis, Eremitarum S. Augustini nomine, conflatas est Ordo. Fuerunt igitur, longè ante Innocentij III. & Concilij Lateranensis tempora per Occidentem Eremitæ, fuerunt, & Cœnobita S. Augustini nomine dicta, ut quæ sub eius, uti diximus, Regula militabant, & viuebant exemplo, & imitatione eorum, quos B. Augustinus moribus, & præceptis, ac legibus informauit, sed nondum Ordo Eremitarum, qualis nunc cernitur, fuerat constitutus.

Porrò Carmelitæ, seu Carmelitani gloriantur, se Eliam Prophetam habere tanquam principem sui Ordinis, & parentem, ac institutorem; à quo inceptum primum, postea per Eliseum, & alios eorum discipulos, (quos sacræ literæ passim filios Prophetarum appellant, & Lirano refert, Religiosos viros fuisse) continuatum esse testantur vsq; ad Ioannem Baptistam, quem etiam tanquam sui Ordinis alumnum reuerentur, & colunt: cuius vestigijs insistentes alij eo tēpore, quo Spiritus sanctus celo emissus Christi discipulorum corda repleuit; Hierosolymis commorabantur, & in Actis Apostolicis viri Religiosi vocantur: quos etiam perhibent Apostolorum concionibus ad Christi Religionē conuersos, & in monte Carmelo prope locum, qui vulgò dicitur Fons Eliæ, sacram B. Virgini ædiculam extruxisse, & inde vocari cœptos Eremitas B. Virginis in monte Carmelo, ac deinde temporibus Archadij, & Honorij Imperatorum anno quadragesimo duodecimo, fuisse tradunt Ioannem Episcopum Hierosolymitanum, qui cum Monachus esset ad Caprasium Monachum fertur, librum scripsisse, De institutis Monachorum in monte Carmelo. Deinde, occupantibus Palæstinam, & Syriam Saracenis; diminutus quidem Monachorum numerus est, sed non extinctus: & post recuperatam Palæstinam, Almerichus Patriarcha Antiochenus, natione Gallus, patria Lemouicensis, ex Sancti Basilij Regula, præcepta quædam collegit anno 1121, quæ obseruanda curauit ab hisce Eremitis, qui tunc in monte Carmelo viuebant, vna cum alijs, qui post ereptam Saracenis Hierosolymam, se illis studio religionis adiunxerant, illisque omnibus vnum præfecit, quem Latinorum, non Græcorum more, iuxta Regulam S. Augustini, Priorem vocauit, non Abbatem, ut S. Benedictus appellari voluerat. Postea Albertus Hierosolymitanus Patriarcha anno millesimo centesimo septuagesimo primo, eiusmodi præcepta in breuiorem quendam, & faciliorem ordinem rediguit, & sua auctoritate confirmauit: quam Instituti rationem, & formam Honorius Tertius, & Gregorius Nonus primò approbarunt, & postea Innocentius Quartus, & Alexander Quartus ad decem capita redactâ, breuiorem adhuc, clariorem, & mitiorem effectam, opera Hugonis Car-

dinalis, & Guilhelmi Episcopi Anteradenſis Dominicanorum, confirmarunt.

Alijs verò magis placuit opinio quorundam afferentium poſt receptam bello ſacro, Gothifredo duce, Hieroſolymam, certos quosdam viros Religioſe, ac ſolitarie vite ſtudio ceſſiſſe exemplo, & imitatione Elia, in montem Carmelum, & ibi Eremiticam vitam egiſſe: extruxiſſeque ſacellum in honorem B. Virginis: quibus deinde Almericus præcepta viuendi ex S. Baſilij Regula deprompta tradidit. Poſtea verò Albertus breuem Regulam ſcripſit. Et quia Concilium Lateranenſe prohibuerat, ne quis Religionem nouam inſtitueret, niſi vna ex Regulis approbatis deſtatales Eremitæ Regulam ab Alberto acceptam auctoritate Apoſtolica Romani Põtificis approbandam curauerunt. Quocirca Honorius Tertius, & Gregorius Nonus eam quidem confirmarunt: generatim tamen ordinem ipſum minimè approbarunt. Solùm enim ſcripſerunt Priori, & Fratribus Eremitis in monte Carmelo habitantibus, vt qui in eo monte primam ſedem haberent. Fuit igitur approbatio reſtriãta, vt in eo monte habitarent: fuit priuata quædam illius Conuentus approbatio. Cæterùm ex Oriente in Occidentem ſe recipere compulſi fuère, ob Sarcenorum Paſſinam rurſus occupantium Barbaricam ſcruitiam: tunc enim omnes in Italiam commigrarunt, inde per Angliam, Galliam, & Hiſpaniam aucti, & propagati ſunt: quo etiam tempore Innocentius Quartus, & Alexander Quartus Regulam, quam in Oriente acceperant, ſua ſolemni, publica, & generali ſcriptura, & diplomate Pontificio approbarunt. Nam cum primum in Occidente ſe tranſulerunt, nequaquam ij ab omnibus Episcopis, & Ordinarijs admittebantur, partim afferentibus eorum Ordinem nouum eſſe, ac poſt Lateranenſe Concilium inſtitutum: partim dicentibus fuiſſe quidem eum Ordinem approbatum, in Oriente, ab Almerico Antiocheno Patriarcha, & Alberto Archiepiscopo Hieroſolymitano, ſed eam approbationem ſatis non eſſe, niſi Romani Pontificis acceſſiſſet auctoritas, qui totum Eccleſiæ præſert: & approbatum quoque eſſe ab Honorio Tertio, & Gregorio Nono, ſed reſtriãte ad habitandum duntaxat in monte Carmelo, vnde fuerant exorti, vndeq; venerant. Demum quod eorum veſtitus ratio, videretur noua, & inſolens, quoniam varij coloris amictu utebantur. Quare tunc auctoritate Innocentij Quarti, eorum Regulam Hugo Cardinalis, & Guilhelmus Episcopus, vterque Dominicanæ Familiæ, correxerunt, declararunt, temperarunt, donec tandem auctoritate Honorij Quarti ſtabilitus, & confirmatus eſt Ordo: tunc enim chlamydem, ſue palliũ album eiufmodi Eremitæ ſibi delegerunt, cum antea in Oriente ſcilicet, vterentur pallio varij coloris ex albo, & rutilo contexto, quod in Occidente iam agentes, deponere ſunt coacti; propterea quod is amictus parum videretur decere Religioſam grauitatem, Is, qui continuauit hiſtoriam Belli ſacri libr. 5. cap. 3. narrat originem in hunc modum. *Carmelus eſt mons in Syria habitatione, tam aliorum Propheetarum, quam Helie, & Heiſet nobilis. Hunc locum ſub Almerico Hieroſolymitano Patriarcha inſederant Anachoreta: ac cum*

ſparſim circa montem habitarent: tandem conuero ad fontem, qui Helie dicitur, in cacumine montis, phaurum, & monaſterium conſtruxerunt: vni, qui honeſta præcipiebat, humiliter parendo, ſine tamen certo inſtituto, ſine peculiari cultu, ſine ceremonijs. Albertus poſtea Hieroſolymitanus ſub Innocentio III. Patriarcha, & Legatus certas obſeruationis regulas illis præſcripſit, addidit & veſtitiũ normã: pallium ſcilicet varij coloris ex albo, & canuſino circumſatione: Heliam huiufmodi cultu ornatum inceſſiſſe, Baſilium ea viuendi formulã vſum fuiſſe afferens. Erat iam quædam propheetica pallij habitus, non ſolum Chriſtianis, ſed etiam Barbaris, vt magni Sulibani elemoſyniſta familia tota ſuſtenta erat, & locupleta erat. Hæc ille.

Ex his perſpicuum eſſe poteſt, quemadmodum ſit accipiendum id, quod habetur in cap. Religionum. ſ. Sanè, De Religioſ. domib. in 6. vbi Gregorius Decimus in Concilio Lugdunenſi, cum Religionum multitudinem nouarum inhibuiſſet; declarauit Conſtitutionem ſuam ad Prædicatorum, & Minorum Ordines minimè extendi. Deinde ſubſcribit: *Ceterùm Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum Ordines, quorum inſtitutio Generale Concilium Lateranenſe præceſſit, in ſolido ſtatu volumus permanere. Perpendendum illud: quorum inſtitutio generale Concilium præceſſit: quod ſem ſenſum habeat, iam aperuim⁹. Deinde, & illud: In ſolido ſtatu, vbi, vt Gloſſa annotauit, Gregorij Decimi Conſtitutio antea, ſiue olim, ſic habebat: In ſuo, aut in ſolito ſtatu volumus permanere, donec de ipſis fuerit ordinatum. In eundem modum, tam de illis, quàm de reliquis etiam non Mendicantibus, prout animarum ſaluti, & eorum ſtatu expedire videbimus prouidere. Fertur, inquit Gloſſa, Gregorius in animo habuiſſe, relinquere ex Mendicantibus Ordinibus ſolum duos, Prædicatorum, & Minorum, & ex non Mendicantibus tres, Ciſterciienſium, & Nigrorum Monachorum, & ex Militariibus Templarijs, & Hoſpitalarijs vnum eſſe. At verò totum hoc Bonifacius Oſtauum detraxit: & illud, in ſuo, aut in ſolito, mutauit in id, in ſolido: quoniam poſt Gregorium Decimum, & ante Bonifacium Oſtauum, Ordines Eremitarum S. Auguſtini, & montis Carmeli ſtabilem iam, ac firmã approbationem obrinuerat ſolemni aliquorum Pontificum auctoritate munitam.*

Sextò quaeritur, An ſatis ſit ad hoc, vt aliquis Religioſorum Ordo Mendicantium numero ſubſiſteat, Conſtitutionibus vtatur mendicitatem imperantibus, an verò requiratur etiam, vt Conſtitutiones huiufmodi Romani Pontificis auctoritate confirmetur? Reſpondent quidam, primum illud non ſufficere: nam quemadmodum in iure Canonico nulla communiter viuentium hominũ coacta Societas pro Religione habetur, niſi à Romano Pontifice approbetur; ſic etiam nullus Religioſorum Ordo, etiam legitime confirmatus pro Mendicantium Ordine habetur, abſque Romani Pontificis approbatione: nec enim priuilegijs, & facultatibus Mendicantium gaudere poteſt ſine huiufmodi confirmatione. Accedit, quod ſi ſola per ſe Conſtitutiones ſufficerent, ex Mendicanti Ordine fieri poſſet Ordo, Non Mendicans, & è contrario: Conſtitutiones enim, quas nulla Romani Pontificis auctoritas confirmat, mutari facile, tolli, & abrogari queunt; confirmatae verò Pontificia auctoritate, non item. *Mihi tamen verius apparet, Mendicantem Ordinem,*

quod

quod attinet ad substantiam esse ex Regula, instituto, aut Constitutionibus suis. Pontificia verò approbatio Ordinis Mendicantis substantiam non facit, sed declarat eum esse Mendicantem, & Mendicantium privilegij dignum, & dat Ordini Mendicanti rationem, & formulam, sine qua talis generatim ab omnibus non haberetur, nec haberi posset.

Quæres, An Constitutiones mendicantem præcipientes sufficiant, si totius Ordinis approbationem iureiurando firmatam habuerint absque Romani Pontificis auctoritate? **Respondeo**, minime; quamvis alioqui plus virium, & firmamenti interpositum iusiurandum addidisset. Etenim auctoritas Pontificia Mendicantium Ordinem constituit, dummodo mendicatus ex Regula, vel Constitutionibus Ordini conveniat. Item, Constitutiones etiam iureiurando firmatæ, si totius Ordinis auctoritate mutantur, vel abrogentur, valet abrogatio; verum in abrogando, periculum ipse Ordo committit.

Septimò quæritur, An vsu, & more induci queant novi Ordines Mendicantium? **Respondeo** in hunc modum, sicut ex Regula, vel Constitutionibus institui queunt novi Ordines Mendicantium, quod pertinet ad substantiam, quod spectat verò ad rationem, & formulam possunt, si Romani Pontificis auctoritate approbentur; ita etiã consuetudine introduci possunt; eadem tamè, quam dixi, approbatione accedente: quod enim potest lex, vel constitutio inducere, potest quoque consuetudo, quæ vim legis habere dicitur.

Octavo quæritur, An consuetudine induci possit, ut Ordines Mendicantium bona immobilia in commune possideant. **Respondeo**, posse; præsertim si ea consuetudo tacita Romani Pontificis voluntate approbetur, hoc est, si eam Romanus Pontifex sciat, ac toleret. Privilegio enim aut concessu Pontificio Mendicantium Ordines aliquando habent potestatem stabilia bona communiter possidendi: uti Dominicana Familia Sixti Quarti beneficio anno 1475, ius obtinuisse fertur eiusmodi bona habendi. Vade in Hispania, & Italia quædam Prædicatorum Collegia annuos redditus in commune possident. Sic etiam Pontificio concessu Augustinianorum, & Carmelitarum Collegia annuos redditus in commune habent. Tridentina quoque Synodus *sess. 25. cap. 3. De Regularibus*, sic ait: *Concedit sancta Synodus omnibus Monasterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci, Cappucinarum, & eorum, qui Minorum de obseruantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat.* Hæc ibi. Quo fit, ut non definant esse Ordines Mendicantium ij, qui ex Regula, vel Constitutionibus bona stabilia habere prohibentur, quamvis ex privilegio tamen, vel beneficio Romani Pontificis habeant. Quod autem potest Romanus Pontifex privilegio concedere, potest etiam consuetudo ab eodem Pontifice approbata introducere. Si enim Principum leges & constitutiones sepe vsu mutantur, & ex toto, vel ex parte abrogantur, non est cur Religiosorum quoque Ordinum constitutiones, vel Regulae consuetudine Romani Pontificis consensu

expresso, vel tacito approbata, mutari, aut aboleri non queant. Solum enim in ea, quæ ad Monastici instituti substantiam, & naturam, & habitum spectant, vim consuetudo contraria non habet. Hæc autem sunt, quæ tribus votis continentur.

Nonò quæritur, An Mendicantium Ordines vivere debeant ex elemosynis ostiatum mendicatis? **Respondeo**, id minime requiri; sufficit enim, si vivant ex elemosynis, vel sibi vltro oblati, & datis, vel alio quolibet modo quaesitis, ac partis. Quid enim, que so, impedit, quò minus Mendicantium Coenobia sibi ad victum necessaria habeant ex elemosynis, quas boni, ac pii viri spontè ad ipsos deferunt? Quid etiam obstat, quò minus alij pro ipsis Religiosis elemosynas petant, ex quibus honestè sustententur, ac vivant?

Decimò quæritur, An Ordines Mendicantium tuta conscientia annuos redditus possideant? **Respondeo**, minime: siquidem annui redditus inter bona immobilia, quorum illi capaces non sunt, numerantur. *Clement. Exiit. §. Cumque annui, De verbo, signific.*

Vndecimò quæritur, An si bona stabilia testamento Mendicantibus legentur, ab eis recipi queant. **Respondeo**, posse, si sermo sit de alijs Mendicantibus præterquam de Franciscanis, qui Capucini, & Obseruantes nominantur: ea tamen conditione, & lege, ut vendantur, & eorum pecuniæ in elemosynas vertantur, quas in suis ipsorum, vel aliorum necessarios vsus impendant. **Objicies**, non posse eos hæc bona capere sibi legata, etiam ad tempus, cum interim dum retinent, nec vendunt, possidere videantur bona stabilia, quorum tamen participes esse nequeunt. **Respondeo**, hoc nihil officere: non enim eiusmodi bona recipiunt ij Mendicantes, ut retineant, sed ut vendant, & consumant. **Quæres**, an statim ea bona vendere debeant? **Respondeo**, eos id facere debere, cum primùm commode possunt. Dicimus, commode, quia nihil impedit, quò minus temporis opportunitas expectetur, ne ea res legata vilissimo pretio vendantur.

Duodecimò quæritur, An Mendicantibus liceat hortos habere, ex quibus olera ad victum necessaria colligant? **Respondeo**, eis licere, & domos habere ad habitandum, & hortos ad deambulandum, ad legendum olera, & fructus percipiendos: dummodo tamen nihil fructuum inde percipientium vendant, aut locent. **Quæres** item, eis ne liceat vineam aliquam possidere in vsu eorum, qui agrotant, vel ex morbo conualescunt, vel qui ut rebus spiritualibus studeant ad tempus ab hominum consuetudine sepositi se aliquo recipiunt? **Respondeo**, fas, & ius illis esse possidere; ita tamen, ne vineæ fructus alijs vendant, aut locent.

Decimotertio quæritur, Penes quos sit dominium, & proprietas domorum, sacrarum ædium, & horti, quos Mendicantium Ordines habent in suos vsus necessarios? **Respondeo**, si de ijs Ordinibus loquamur, qui Franciscani, Cappucini videlicet, vel Obseruantes, non sunt, dominium attingere ad ipsius Ordinis Monasticum Contentum, siue Collegium, quod domum, templum, vel hortum habet: neque enim cum Regula, vel Constitutionibus Mendicantium pugnat proprietas,

huc dominium domus ad habitandum, vel horti ad deambulandum, aut herbas, fructusque colligendos, vel sacrae aedis ad Diuina ministeria exequenda. Etenim in extrauag. Ioannis XXII. quae incipit: *Quia quorundam*, De verb. signific. dicitur: *Fratres Predicatores in altissima paupertate Christo famulari: tamen constat, eos aliquid in commune possidere, in eo etiam, quod attinet ad proprietatem, quod eorum Regulae, & statim non repugnat.*

Decimoquarto queritur, An si Titius testamentum legat Cario bona stabilia, annuae redditus, ea lege, ut ex eis annua Mendicantibus alimenta praebeat, eis liceat accipere? nam id videtur licere accipere. Finge tibi Religiosum ex aliquo Mendicantium Ordine, vel nauigantem, vel iter facientem, quid impedit, quin is iure alimenta recipiat ab eo, qui vna cum illo iter facit, aut nauigat? Quod autem licet ad tempus facere, quidni etiam in perpetuum, hoc est, ad vitam? **Respondet**, manifeste id eum Religiosa mendicitate pugnare, eosque peccare, qui admittunt haec bona alijs legata, ea lege, & conditione, ut ijs, quibus legantur, ipsis Religiosis praebere annua alimenta debeant. Si enim alium habeas tibi obligatum ad alimenta porrigenda, perinde fuerit, ac si habeas alimenta tibi obligata: ac proinde ius, & potestatem dicta alimenta exigendi, ac tuos in vltus conuertendi.

Decimoquinto queritur, An redditus annuus testamentis legatus Coenobio Fratrum Minorum, qui Obseruantes dicuntur, pro fabrica templi, vel sacelli, aut pro vino, cera, oleo, & vestimentis ad Missarum sacrificia facienda, & offerenda necessarijs, sit rarus, & firmus? **Respondet** Nauarrus in consil. 13. de testamen. esse, eo quod in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. solum prohibetur, quod minus Fratres Minores accipiant legatum pro suo Collegio, Coenobio, & Capitulo; non tamen relictum ad Templi, vel Oratorij vsus necessarios: hoc enim non legatur ipsis Fratribus, sed sacris aedibus, & templis, quae Ordo ipse habet. Nec in Clement. Exini, De verb. signific. nec in Regula S. Francisci aliquid continetur, quo prohibeatur Ordo annuus redditus legatos recipere ad Ecclesiarum vsus, sed in alio modo legata, quae ad ipsorum Religiosorum victum, & utilitatem spectent. **Mihi** tamen haec sententia dubia, & incerta esse videtur: propterea quod in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. sit eis interdictum absolute, & simpliciter legatum rem immobilem admittere ea conditione, ut locent, vel colant, sed annuus redditus inter res stabiles connumeratur; ergo videtur simpliciter prohiberi. Nec obstat ratio Nauarri dicentis non esse legatum ad vsus ipsorum Religiosorum, sed ad templorum vsus: nam in eo capite absolute, & simpliciter prohibeatur legata rerum immobilium: ac ubi ius non distinguit, nec nos distinguere oportet.

Decimosexto queritur, An ius sit Franciscanis Fratribus accipere redditum annuum legatum alicui ea lege, ut quotannis curet a Fratribus Franciscanis certa Missarum sacrificia facienda? **Respondet**, minime ob rationem proximè assignatam, eo quod sit legatum rei immobilis ea lege, ut quotannis Franciscanis soluantur. Nauarr. consil. 4. de testament.

Caput XXIII

Aliae quaestiones eiusdem argumenti diluuntur.

Sancti Francisci Regula in iure institutionis quibusdam visa est dubia, & obscura, difficilis, & ardua; ut propterea necesse fuerit eam Romanorum Pontificum auctoritate declarari ad scrupulos e multorum animis euellendos, ad controuersias dirimendas, ad respondendum obtretorum calumnijs. Extant ergo in iure Canonico Romanorum Pontificum declarationes: Vna quidem Nicolai Tertij in cap. Exiit, De verb. signific. in 6. Altera, Clementis Quinti, in Clement. Exini, de verb. signific. & dux alia Ioannis XXII. quae incipit: *Quorundam*, & ad Conditionem, quae habeatur inter Constitutiones Ioannis XXII. De verb. signific. In praesenti igitur dicam, quicquid in huiusmodi Pontificijs Constitutionibus iuri communi insertis declaratum est de altissima Franciscani institutionis paupertate, & mendicitate.

Primo queritur, An S. Francisci Regula suos professores ita Deo obliget, ut compellantur ad omnia Euangelica Christi consilia exequenda, eo quod se Regulam seruaturus pollicentur? Ea autem statim initio, & ad finem proponit, Euangelica perfectionis esse studendum, & eam esse obseruandam. **Respondet** Nicolaus Tertius in cap. Exiit, eos non ita, ut quaesitum est, Deo obligari, sed solum ad vota emissa seruanda, & ad ea, quae in Regula tanquam praeccepta, aut prohibita exprimuntur, & ad ea, quae verbis praecceptum, vel prohibitionem significantibus praescribuntur.

Secundo queritur, Quenam in Regula praescribantur praeccepta vim continentia? **Respondet** Clemens Quintus in Clement. Exini, De verb. signific. **Primum** non omnia, quae Regula constituit verbis imperatiui modi, quasi per affirmationem, vel negationem vtens, praeccepti vim, & robur habere. **Deinde**, vbicumque in Regula ponitur hoc verbum, *Teneantur*, continere vim praeccepti; & propterea id Fratres obseruare oportere. **Postremo** exprimit, quot, & quae in Regula continentur vim praeccepti habentia, nimirum: *Non habere plures tunicas, quam vniam cum caputo, & altera sine eo: Calceamenta non deferre: Iter equitando non facere, nisi subit necessitas: Vt vestitu vili: Te iuuuim seruare a die omnibus Sanctis sacro, usque ad Natalem Domini; & singulis quibusque sextis ferijs per annu: Clericos Diuinum Officium recitare more, & ritu Romanae Ecclesiae; Ministros, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendum sollicitam curam habere: Si quis ex Fratribus egroues, aitos debere ei inferrire: Fratres predicare non posse in diocesi alicuius Episcopi, eo renuente: Nulli predicare licere, nisi a Ministro Generali, vel alijs, ad quos id pertinet, fuerit examinatus, approbatus, & ad hoc munus institutus: Fratres, qui seuerim se Regulam obseruare non posse, debere ad suos Ministros adire: Omnia, quae ponuntur in Regula ad genus, & summius habitus, tam Nouitiorum, quam Professorum, nec non ad modum professionis, & ad professionem spectantia, nisi recipientibus quoad habitum Nouitiorum, sicut dicitur Regula, secundum Deum aliter videatur, ab omnibus Fratribus, ut obligatoria esse seruanda. Haec in illa Clementina.*

Tertio